

Een korte inleiding over de Chinese dizi

De dizi is een fluit gemaakt van bamboe. In oude tijden werd de dizi 'di' genoemd. 'Di' en 'dizi' hebben dezelfde uitspraak van de eerste lettergreep; 'di' was de afkorting van 'dizi'. De oude di kon echter op twee manieren worden gespeeld, vertikaal en horizontaal, terwijl de dizi uitsluitend een dwarsgespeeld blaas-instrument is.

Volgens het *Oude Boek van de Tang-dynastie* kwam de dwarsgespeelde dizi van het Qiang volk. De Qiang-di had vier vingergaten, werd vertikaal gespeeld en bestond in twee vormen: met één of twee buizen. Later, in de Han-dynastie, veranderde Qiu Zong de Qiang-di in een di met zeven gaten. Enige jaren geleden werden er een dwarsgespeelde di, of dizi, opgegraven uit de Mawang-tombe nr. 3 in Changsa, in de provincie Hunan, door Zeng (Houyi), ambtenaar van de tombes in het departement Sui in de provincie Hubei, en uit de Han-dynastie-tombe in Luopo Bay, provincie Guangxi, beide voorzien van zes gaten.

In de Sui-dynastie had de dizi twaalf gaten, en er konden halve tonen op gespeeld worden.

De di met zeven sterren (gaten) verscheen in de Tang-dynastie, met zes gaten aan de voorkant en een extra gat met een bamboe membraan aan de achterkant. De Draken-di, waarvan de in totaal 24 door fluweel bij elkaar gehouden ringen de 24 jaarzonnestandende voorstellen, was rood of zwart geschilderd, versierd met uitgesneden draken en phoenixen, en voorzien van karmozijnrode kwastjes. Deze fluit lijkt in principe veel op de hedendaagse dizi.

Een van de beste di-spelers uit vroeger tijden was Huan-Yi tijdens de Jin-dynastie, wiens techniek werd gerekend tot 'de top van de linker rivieroever'. Er wordt gezegd dat het stuk voor Guqin 'Drie Refreinen voor Pruimenbloesem' in de 'Geheime Magische Partituur' een aanpassing was van zijn dizi-solo 'Drie Melodieën'.

Tijdens de Ming- en Qing-dynastieën was de dizi een begeleidingsinstrument in opera's. De Qu-di wordt gebruikt als begeleiding in de Kunqu-opera en de Bang-di in de Bang-Klepper-opera. Ze zijn heel verschillend zowel in vorm als klankkleur. De Qu-di stamt af van de draken-di uit de Yuan-dynastie en is 60 cm lang, met een doorsnee van ongeveer 1,7 cm en een toonhoogte op a¹. De fluit heeft zachte, lichte klankkleuren en een lange adem, en is goed voor het uitdrukken van gevoelige gemoedstoestanden.

De Bang-di is ca. 40 cm lang en 1,3 cm in doorsnee, heeft een heldere en scherpe klank en is goed voor het uitdrukken van krachtige en vrije, gelukkige en vrolijke gevoelens.

Vroeger waren de fluitisten in Zuid-China bedreven in het spelen van de Qu-di, terwijl de noordelijke fluitisten bekwaam waren op de Bang-di, maar nu spelen alle fluitisten, zowel in het noorden als het zuiden, de Qu-di en de Bang-di; ze gebruiken de artistieke kwaliteiten van de bamboefluit van het zuiden én het noorden. Maar hun stijl van uitvoeren verschilt wel: de fluitisten in het zuiden spelen meer vriendelijk en aardig, terwijl de noorderlingen een neiging hebben tot starheid en kracht. Vertegenwoordigers van het noorden zijn o.a. Feng Zicun en Liu Guanyue, van het zuiden Lu Chunling en Zhao Songting. Ze zijn zowel spelers als componisten.

Qian Renkang

Deze tekst is de vertaalde toelichting bij een cd met dizi-muziek, gespeeld door Yu Xunfa en Zhan Yongming, China Record Co. Shanghai CN-E01-94-0031-o/A J6. Het plaatje op het omslag van deze FLUIT komt van onderstaande cd van Zhan Yongming.

Discografie:

Ocora B000068MNL China: Contemporary Classical Music, o.a. Zhan Yongming
 Marco Polo 8.225920 The Art of Yu Xunfa - Dizi favourites
 Marco Polo 8.225939 The Art of Lu Chunling - Dizi works Vol. 1

Informatie over de dizi:

www.2measures.com/dizi.html

Opnames van muziek met dizi's zijn te vinden en te beluisteren op de websites van:

<http://www.naxos.com/scripts/newreleases>
http://www.ibiblio.org/pub/multimedia/chinese-music/Traditional_Music/
<http://www.shakuhachi.com/>

